

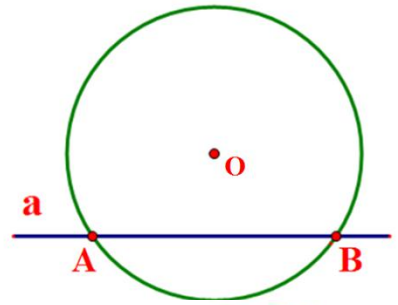
Bài 4: VỊ TRÍ TƯƠNG ĐỐI CỦA ĐƯỜNG THẲNG VÀ ĐƯỜNG TRÒN

I. Ba vị trí tương đối của đường thẳng và đường tròn:

1/ Đường thẳng và đường tròn cắt nhau:

- Khi đường thẳng a và (O) có 2 điểm chung, ta nói đường thẳng a và (O) cắt nhau.

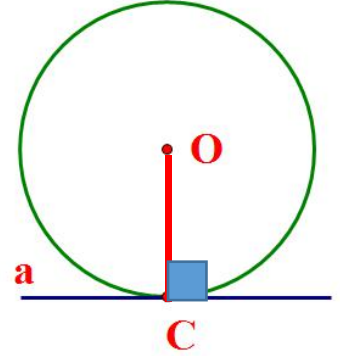
- Đường thẳng a được gọi là cát tuyến của (O) .

2/ Đường thẳng và đường tròn tiếp xúc nhau:

- Khi đường thẳng a và (O) chỉ có 1 điểm chung, ta nói đường thẳng a và (O) tiếp xúc nhau.

- Đường thẳng a gọi là tiếp tuyến của (O) , điểm C gọi là tiếp điểm.

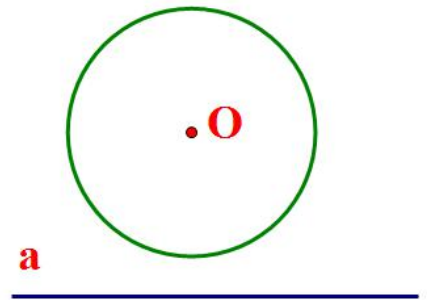
Định lí: (học SGK/108)

Nếu một đường thẳng là tiếp tuyến của một đường tròn thì nó vuông góc với bán kính đi qua tiếp điểm.

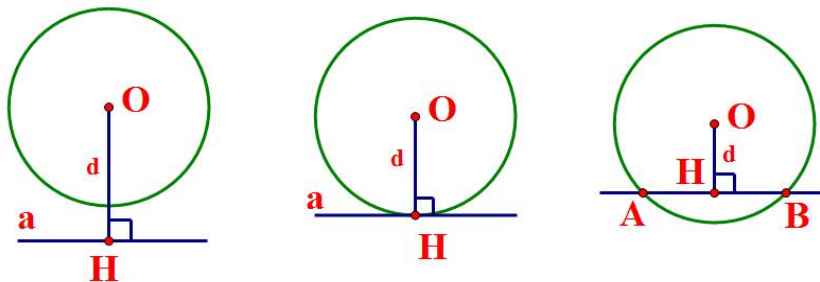
GT	(O) ; C là tiếp điểm; a là tiếp tuyến
KL	$a \perp OC$

3/ Đường thẳng và đường tròn không giao nhau:

- Khi đường thẳng a và (O) không có điểm chung, ta nói đường thẳng a và (O) không giao nhau.

II. Hệ thức giữa khoảng cách từ tâm đường tròn đến đường thẳng và bán kính của đường tròn:

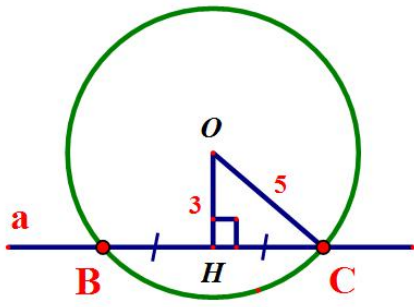
a và (O) không giao nhau $d > R$

a và (O) tiếp xúc nhau $d = R$

a và (O) cắt nhau $d < R$

Bảng tóm tắt: (Xem SGK/109)

Ví dụ: Cho đường thẳng a và một điểm O cách a là 3 cm. Đường tròn tâm O có bán kính bằng 5 cm như hình vẽ sau. Hãy tính độ dài BC .

Xét tam giác OHC vuông tại H:

$$OC^2 = OH^2 + HC^2 \text{ (Pytago)}$$

$$5^2 = 3^2 + HC^2$$

$$HC^2 = 25 - 9$$

$$HC^2 = 16$$

$$HC = \sqrt{16} = 4$$

$$\Rightarrow HC = 4 \text{ cm}$$

$$\Rightarrow BC = 2.HC = 2.4 = 8 \text{ (vì H là trung điểm của BC).}$$

Vậy $BC = 8 \text{ cm}$

Dặn dò:

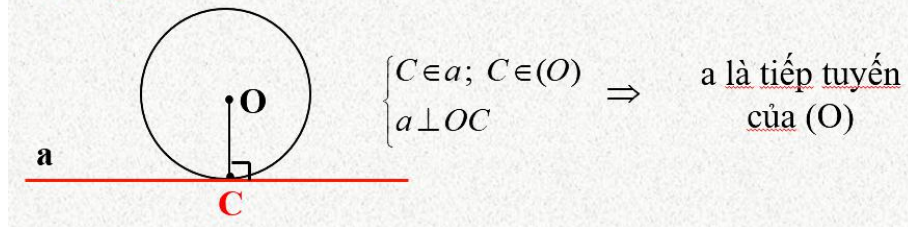
- Xem lại các kiến thức đã học.
- BTVN: 20 SGK/110.
- Xem trước bài 5 SGK/110

Bài 5: DẤU HIỆU NHẬN BIẾT TIẾP TUYẾN CỦA ĐƯỜNG TRÒN

I. Dấu hiệu nhận biết tiếp tuyến của đường tròn:

1. Nếu đường thẳng a là tiếp tuyến của (O) thì a và (O) chỉ có một điểm chung
2. Nếu $d = R$ thì đường thẳng a là tiếp tuyến của (O)

Định lý

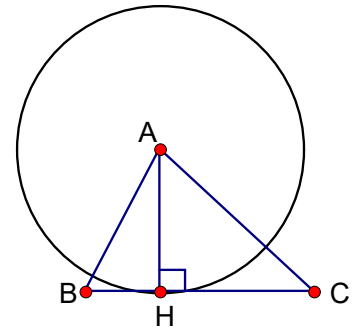
II. Áp dụng:

Bài toán 1: ?1 Sgk trang 110:

Ta có: $BC \perp AH$ (AH là đường cao)

$H \in (A; AH)$ (giả thiết)

$\Rightarrow BC$ là tiếp tuyến của đường tròn $(A; AH)$

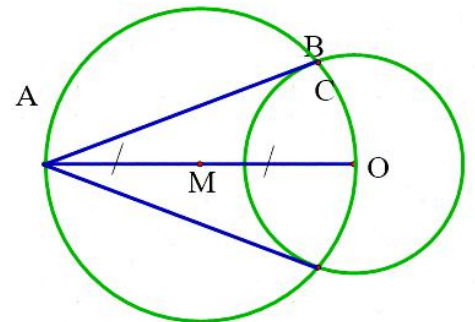

Bài toán 2: Qua điểm A nằm ngoài đường tròn (O) , hãy dựng tiếp tuyến của đường tròn.

+ Dựng trung điểm M của OA

+ Dựng đường tròn $(M; MO)$ cắt (O) tại B và C

+ Kẻ AB; AC ta được các tiếp tuyến cần dựng

III. Củng cố - Luyện tập

Bài 21 sgk trang 11

Ta có: $AB^2 + AC^2 = 3^2 + 4^2 = 25$

$BC^2 = 5^2 = 25$

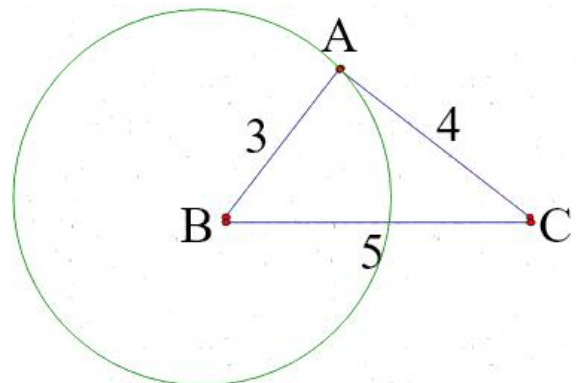
$\Rightarrow AB^2 + AC^2 = BC^2$

$\Rightarrow \triangle ABC$ vuông tại A (Đ-lý đảo Pitago)

$\Rightarrow CA \perp BA$

Mà $A \in (B)$

Vậy AC là tiếp tuyến của đường tròn $(B; BA)$

IV. Dặn dò: Hướng dẫn về nhà

- Học thuộc dấu hiệu nhận biết tiếp tuyến của đường tròn.
- Xem lại các bài tập đã giải.

- Vào Link bài tập Azota trên trang lớp học để làm bài (hạn chót 21g thứ 7 ngày 27/11/2021)